

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/127/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1219201176
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1219201176.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Magdalény Florekovej, v právnej veci žalobcu: A. A., D.. XX.XX.XXXX, H. N. Š. XX, N., zastúpený Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom Kadnárova 83, Bratislava, IČO: 47 232 765, proti žalovaným: X/ L. Z., D.. XX.XX.XXXX, H. N. X. O.. F. Š. XX, D. O. D. S., X/ V. Z., D.. XX.XX.XXXX, H. N. X. O.. F. Š. XX, D. O. D. S., žalovaní 1/, 2/ zastúpení Mgr. Peter Arendacký, advokát, so sídlom Železničiarska 13, Bratislava, IČO: 50 876 686, X/Mária G., D.. XX.XX.XXXX, H. N. O. N. X, R. - O., o určenie spornej skutočnosti podľa § 194 ods. 1 C.m.p., na odvolanie žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava II č. k. 18C/14/2019-371 zo dňa 9. júna 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach (výrok I., III.) p o t v r d z u j e .

Žalobca má voči žalovaným 1/, 2/, 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že : I. Súd určuje, že závet zo dňa 07.07.2018 v dedičskom konaní po poručiťelke M. Š., F. Š.Á., nar. XX.XX.XXXX, D. N. M. XX, N., R.. XX.XX.XXXX, vedenom Okresným súdom Bratislava II poverenou notárkou JUDr. Martinou Košťálikovou ako súdnou komisárkou pod sp. zn. 46D/585/2018, Dnot 75/2018, nespísala ani nepodpísala poručiťelka. II. Vo zvyšku sa žaloba zamieta. III. Žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. Žalobca sa domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd určil, že (I.) závet zo dňa 07.07.2018 v dedičskom konaní po poručiťelke M. Š., F. Š., D.. XX.XX.XXXX, naposledy bytom M. XX, N., R.. XX.XX.XXXX, vedenom Okresným súdom Bratislava II poverenou notárkou JUDr. Martinou Košťálikovou ako súdnou komisárkou pod sp. zn. 46D/585/2018, Dnot 75/2018, nespísala ani nepodpísala poručiťelka, a že (II.) závet zo dňa 07.07.2018 v dedičskom konaní po poručiťelke M. Š., F. Š., D.. XX.XX.XXXX, naposledy bytom M. XX, N., R.. XX.XX.XXXX, vedenom Okresným súdom Bratislava II poverenou notárkou JUDr. Martinou Košťálikovou ako súdnou komisárkou pod sp. zn. 46D/585/2018, Dnot 75/2018, je neplatný. Žaloba pôvodne smerovala voči žalovanému X/Lubomírovi Z. V. Ž. X/ V. Z. Z.. (matka žalovaného 1/), nar. XX.XX.XXXX, ktorá však v priebehu konania dňa XX.XX.XXXX zomrela. Súd prvej inštancie preto uznesením zo dňa 18.12.2020 č.k. 18C/14/2019-198 rozhodol, že v konaní pokračuje s dedičmi pôvodnej žalovanej 2./, a to V. Z. (O. Ž. X/), D.. XX.XX.XXXX, ako žalovanou 2/ a O. G., D.. XX.XX.XXXX, ako žalovanou 3./.

1.2. Súd prvej inštancie opísal skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov (pozri odsek 12. až 27. odôvodnenia napadnutého rozsudku), po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 192, § 194 ods. 1, 2 C.m.p., § 137 písm. d) C.s.p., ustanoveniami § 39, § 476 ods. 1, 2, § 476a Občianskeho zákonníka, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná len v časti o určenie, že závet zo dňa 07.07.2018 nespísala ani nepodpísala poručiiteľka M. Š.. Vo zvyšnej časti, t. j. v časti o určenie, že závet poručiiteľky zo dňa 07.07.2018 je neplatný, súd žalobu ako procesne neprípustnú zamietol.

1.3. Uznesením zo dňa 29.01.2019 sp. zn. 46D/585/2018 dedičský súd (poverenou notárkou) odkázal žalobcu na podanie žaloby o určenie, že závet zo dňa 07.07.2018 nespísala a nepodpísala poručiiteľka, v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 16.02.2019, pričom žalobca podal žalobu dňa 05.03.2019. Žaloba teda bola podaná v stanovenej lehote. Žaloba žalobcu smeruje voči všetkým do úvahy prichádzajúcim dedičom, t. j. stranami sporu v tomto konaní boli všetci dedičia po poručiiteľke ako všetky subjekty sporného právneho vzťahu (v zmysle § 78 C. s. p. ide o tzv. nútené spoločenstvo). Neodkázal ho na podanie žaloby o určenie, že predmetný závet je neplatný. Na podanie takejto žaloby ho odkázať ani nemohol, keďže záver o (ne)platnosti závetu je už právnym posúdením veci, ktorý prináleží dedičskému súdu (notárovi ako súdnemu komisárovi) v dedičskom konaní (mimosporovom), a nie civilnému súdu v civilnom sporovom konaní. V zmysle § 137 písm. d) C.s.p. je žaloba o určenie právnej skutočnosti (ktorou je aj určenie neplatnosti závetu) prípustná len vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V prejednávanom prípade je osobitným predpisom ustanovenie § 194 C.m.p., na základe ktorého notárka vydala predmetné uznesenie. Keďže však notárka vyzvala žalobcu len na podanie žaloby o určenie, že predmetný závet zo dňa 07.07.2018 nespísala a nepodpísala poručiiteľka, je žaloba vo zvyšnej časti (t. j. v časti o určenie neplatnosti závetu) procesne neprípustná. Z uvedeného dôvodu súd žalobu v tejto časti bez ďalšieho zamietol.

1.4. Súd prvej inštancie poukázal nato, že v zmysle § 194 ods. 1 C.m.p. dedičský súd odkáže na podanie žaloby toho dediča, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné. Otázku, právo ktorého z účastníkov dedičského konania sa javí ako slabšie (menej pravdepodobné), je nutné v dedičskom konaní posudzovať len vo všeobecnosti a vždy so zreteľom na jedinečné okolnosti prípadu (napr. s prihliadnutím na obsah predloženej listiny, spôsob jej predloženia, osobu, ktorá ju predložila, k ďalším určujúcim okolnostiam, ktoré zatiaľ vyšli najavo a pod.). Spravidla je nutné pokladať za slabšie dedičské právo toho účastníka, ktorý tvrdí skutočnosti, na ktorých sa zakladá jeho dedičské právo a ktoré iný účastník popiera. Ďalej sa ako slabšie javí dedičské právo toho účastníka, ktorý spochybňuje skutočnosti týkajúce sa dedičského titulu, ktorý zakladá dedičské právo iného účastníka, ak v prípade preukázania týchto skutočností mu dedičské právo nemôže svedčiť. Ako slabšie sa javí dedičské právo aj toho účastníka, ktorý tvrdí skutočnosti o dedičskej nespôsobilosti, ktoré iný (tým dotknutý) účastník popiera, ak v prípade ich preukázania je z dedičského práva vylúčený, alebo dedičské právo toho účastníka, ktorý tvrdí skutočnosti, vyvracajúce inak zrejmy dedičský titul iného (tým dotknutého) účastníka a tým aj jeho dedičské právo. Nie je pritom samo o sebe významné, akú "právnú silu" má (by mal mať) tenktorý dedičský titul (nie je ani vylúčené, že v niektorých prípadoch bude "právná sila" dedičských titulov všetkých účastníkov, ktorých dedičské právo je sporné, rovnaká). Z uvedeného je zrejmé, že inštitút "dôkazného bremena" je vlastný civilnému sporovému konaniu, pričom už len z tohto dôvodu nie je možné z postupu dedičského súdu (notára ako súdneho komisára) urobiť bezvýhradne záver o tom, ktorého z účastníkov v nadväzujúcom spore o dedičské právo zaťažuje dôkazné bremeno a prípadne v rozsahu akých skutočností, ako ani záver o tom, aké môžu byť následky neunesenia tohto dôkazného bremena. Ak teda dôjde v konkrétnom prípade k odkázaniu účastníka na podanie žaloby v zmysle § 194 ods. 1 C.m.p., a to napriek tomu, že sa jeho právo - objektívne vzaté - nejaví ako slabšie (menej pravdepodobné), nemôže mať takýto nedostatok vplyv na úvahu, koho z účastníkov v spore o dedičské právo zaťažuje povinnosť tvrdiť a preukázať rozhodujúce skutočnosti. Inými slovami, otázku, ktorá zo strán sporu je povinná tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a navrhovať o nich dôkazy, si posudzuje výlučne súd v spore o dedičské právo (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.02.2022 sp. zn. 24Cdo/2592/2021). Právna teória i súdna prax dôkazným bremenom rozumejú procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť o veci samej aj v takých prípadoch, kedy určitá skutočnosť, významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola preukázaná pre nečinnosť strany sporu (v dôsledku nesplnenia jej procesnej povinnosti) alebo objektívne vzaté vôbec nemohla byť preukázaná, a teda výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú

súdu prijať záver ani o pravdivosti tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktoré musí strana sporu v konaní tvrdiť a preukázať, ako aj rozloženie dôkazného bremena (t. j. nositeľa dôkazného bremena ohľadom jednotlivých rozhodujúcich skutočností) je potom určované hypotézou (spravidla) hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Vo vzťahu k dôkaznej sile súkromnej listiny platí, že u súkromnej listiny je potrebné rozoznávať jej pravosť (teda skutočnosť, že súkromná listina pochádza od toho, kto je v nej uvedený ako vystaviteľ) a jej správnosť (pravdivosť). Popretie pravosti listiny nie je len púhym popretím (ako je tomu v prípade popretia jej pravdivosti), ale implicitne v sebe zahŕňa aj tvrdenie, že údajný vystaviteľ listinu nepodpísal ani nevystavil. Takéto popretie je preto dostatočne relevantné k tomu, aby pravosť listiny musela byť preukazovaná; bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno ohľadom pravosti súkromnej listiny je na tej strane sporu, ktorá zo skutočností uvedených v listine vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.02.2022 sp. zn. 24Cdo/2592/2021, ako aj Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 754 a nasl.). Právna úprava dedičského konania z hľadiska pravidiel určujúcich rozsah a nositeľa dôkazného bremena v spore o dedičské právo, ktorý spočíva v spochybnení pravosti závetu, neobsahuje žiadnu odchýlku, keď nepripisuje závetu inú dôkaznú silu než akejkolvek inej súkromnej listine. Nezakladá teda právnu domnienku pravosti závetu a ani neumožňuje, aby dôkazné bremeno v priebehu sporu prešlo z osoby, ktorá sa vo svoj prospech dovoľáva platnosti čo do pravosti spochybneného závetu len preto, že v dedičskom konaní bola osoba spochybňujúca pravosť tohto závetu odkázaná na podanie žaloby o určenie spornej skutočnosti podľa § 194 ods. 1 C.m.p. V skutkovo podobných situáciách nemôže byť dôkazné bremeno určované náhodne len podľa toho, ktorý z účastníkov dedičského konania bol odkázaný dedičským súdom na podanie žaloby. Taký výklad by nebol v súlade s princípom právnej istoty. Je preto možné zhrnúť, že pre určenie nositeľa dôkazného bremena ohľadne pravosti závetu nie je (nemôže byť) významné iba to, či a ktorý z účastníkov dedičského konania bol odkázaný na podanie žaloby o dedičské právo podľa § 194 ods. 1 C.m.p. V spore o určenie dedičského práva po poručiteľovi zaťažuje dôkazné bremeno ohľadom spochybnenej pravosti závetu spísaného vo forme súkromnej listiny tú zo strán sporu, ktorá sa vo svoj prospech takého závetu dovoľáva, teda závetného dediča (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.02.2022 sp. zn. 24Cdo/2592/2021).

1.5. V prejednávanej príhode žalobca v dedičskom konaní od začiatku spochybňoval pravosť predmetného závetu zo dňa 07.07.2018, keď tvrdil, že poručiteľka predmetný závet nespísala ani nepodpísala. Ide pritom o vlastnoručne spísaný a podpísaný závet v zmysle § 476a Občianskeho zákonníka, teda o súkromnú listinu. Navyše, tento závet mal byť spísaný a podpísaný poručiteľkou len desať dní pred jej smrťou, teda v čase, keď bola imobilná a v terminálnom štádiu rakoviny pľúc. Naproti tomu žalobcovi svedčí dedičský titul, ktorým je verejná listina - závet zo dňa 13.03.2018 č. N 130/2018, Nz 7883/2018, spísaný pred notárkou vo forme notárskej zápisnice. Len zo samotnej skutočnosti, že žalobca bol v dedičskom konaní odkázaný na podanie žaloby o určenie spornej skutočnosti podľa § 194 ods. 1 C.m.p., podľa názoru súdu nemožno usudzovať, že ho v tomto konaní zaťažovalo dôkazné bremeno ohľadom preukázania spornej skutočnosti, či predmetný závet zo dňa 07.07.2018 spísala a podpísala poručiteľka. Je zrejmé, že žalobcovo dedičské právo bolo dedičským súdom posúdené ako slabšie (menej pravdepodobné) len z toho dôvodu, že závet zo dňa 07.07.2018 je neskorší ako závet zo dňa 13.03.2018, a keďže tieto dva závety vedľa seba nemôžu obstáť, tak neskorší závet by mal v zmysle § 480 ods. 1 Občianskeho zákonníka zrušiť skorší závet. To však samé o sebe nehovorí nič o tom, koho v tomto sporovom konaní zaťažuje dôkazné bremeno. Konajúci súd nevidí žiaden dôvod na to, aby dôkazné bremeno zaťažovalo žalobcu, ktorému svedčí dedičský titul v podobe verejnej listiny - závetu spísaného vo forme notárskej zápisnice, oproti žalovaným, ktorým svedčí dedičský titul v podobe súkromnej listiny - rukou spísaného a podpísaného závetu, ktorého pravosť bola žalobcom spochybnená. Keďže závet zo dňa 07.07.2018 je súkromnou listinou, ktorej pravosť bola žalobcom spochybnená, dôkazné bremeno ohľadom pravosti tohto závetu zaťažovalo žalovaných, ktorí sa vo svoj prospech dovoľávali pravosti tohto závetu a ktorí z tohto závetu pre seba vyvodzovali priaznivé právne dôsledky. Žalovaní však v tomto konaní neuniesli svoje dôkazné bremeno a nepreukázali, že predmetný závet zo dňa 07.07.2018 je pravý, teda že bol spísaný a podpísaný poručiteľkou. Žalovaní na preukázanie tejto skutočnosti predložili znalecký posudok znalca Mgr. Miroslava Koutného č. 1/2021 zo dňa 23.04.2021. Súd prvej inštancie však tento znalecký posudok nepovažoval za relevantný pre rozhodnutie vo veci, pretože tento znalecký posudok vychádzal výlučne z porovnávacieho materiálu, vo vzťahu ku ktorému v konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že pochádza od poručiteľky, ale práve naopak, pravosť tohto porovnávacieho materiálu bola prinajmenšom pochybná, ak nie vyvrátená (pozri ďalej). Už len samotná táto skutočnosť (t. j. neunesenie dôkazného bremena zo strany žalovaných

ohľadom pravosti závetu zo dňa 07.07.2018 ako súkromnej listiny) bola podľa názoru súdu postačujúca na to, aby súd žalobe vyhovel (v zostávajúcej nezamietnutej časti).

1.6. Napriek tomu, že žalobca v tomto spore nebol nositeľom dôkazného bremena, podľa názoru súdu navrhnutými a vykonanými dôkazmi preukázal, že predmetný závet zo dňa 07.07.2018 nespísala a nepodpísala poručiiteľka M. Š.. Konajúci súd v prvom rade uviedol, že v pozostalosti po poručiiteľke sa našlo len druhovo rozdielne písmo a podpisy, t. j. poručiiteľka rukou písala iným písmom, ako bol spísaný predmetný závet. Poručiiteľka písala perličkovým písmom, a nie kurzívnym písmom (ktorým bol spísaný predmetný závet). Poručiiteľka sa podpisovala parafou (nečitateľným podpisom), a nie čitateľným podpisom. To potvrdil znalec JUDr. Jaroslav Kasalický vo svojom odbornom posúdení, ako aj KEÚ PZ vo svojom znaleckom posudku. Takisto žalobca a svedkyňa R. ako najbližšie osoby poručiiteľky vo svojich výsluchoch potvrdili, že poručiiteľka takýto typ písma (kurzívne písmo) a podpisu (čitateľný podpis) nepoužívala, že nešlo o jej písmo a podpis. KEÚ PZ vypracoval vo veci prvý znalecký posudok (č. A.-G.-N.-I.-XXXX/XXXX), v ktorom skonštatoval, že poručiiteľka v bežnej praxi používala iný druh podpisov, ako je na spornom záвете. Sporný podpis bol vyhotovený ako čitateľný podpis kurzívnym písmom, zatiaľ čo ukážky podpisov poručiiteľky boli vyhotovené ako parafy, a teda sporný podpis a porovnávacie podpisy boli druhovo rozdielne. Zo všetkých porovnávacích materiálov poručiiteľky (pričom KEÚ PZ si zaobstaral materiály nielen od žalobcu, ale aj z nezávislého zdroja - napr. od posledného zamestnávateľa poručiiteľky) bolo zistené, že táto používala výlučne parafy a žiaden iný druh podpisu. Z druhého znaleckého posudku KEÚ PZ č. A.-G.-N.-I.-XXXX/XXXX zo dňa 10.12.2019 vyplýva, že sporný závet pravdepodobne vyhotovila a podpísala žalovaná 2/ V. Z.. KEÚ PZ pritom mohol dospieť len k pravdepodobnému záveru, pretože mal k dispozícii len čiastočne vyhovujúci porovnávací materiál - mal k dispozícii len skúšky podpisov a písma, nie ukážky podpisov a písma žalovanej 2/ (resp. len jednu ukážku písma, ktorá však neobsahovala kurzívne písmo, preto vyhovovala len čiastočne, porovnávať sa dali len arabské číslice). Znalec zistil pri písme a podpise najmä zhodné znaky, v menšej miere podobné a rozdielne znaky. Rozdielne znaky pritom mohli byť podľa znalca vysvetliteľné aj vnútornou variabilitou pri podpisovaní, resp. písaní pisateľom. Znalec v rámci svojho výsluchu takisto logicky vysvetlil, prečo pristúpil ku skúmaniu falšovateľa závetu bez toho, aby najskôr vylúčil ako pisateľa závetu poručiiteľku. Bolo to práve z toho dôvodu, že poručiiteľka používala druhovo odlišné písmo i podpis, čo potvrdzoval zadovážený porovnávací materiál po poručiiteľke. Keďže po poručiiteľke sa nenašlo žiadne kurzívne písmo, znaleckým dokazovaním nebolo objektívne možné vylúčiť poručiiteľku ako pisateľku závetu. Aj znalec Mgr. Miroslav Koutný vo svojej výpovedi potvrdil, že znalecká prax takýto postup nezakazuje (aj keď to nie je bežné). Konajúci súd v tejto súvislosti rezolútne nesúhlasil s tvrdením žalovaných 1/ a 2/ v ich záverečnej reči, že "v prípade ženského písma sa postupným vytváraním porovnávacieho materiálu automaticky zvyšuje pravdepodobnosť zistenia zhodných znakov, ktoré môžu začať prevažovať". Znalec Mgr. Miroslav Koutný počas svojho výsluchu nič také nepovedal. Uviedol len toľko, že najmä ak ide o ženské písmo a staršie školské písmo, môže sa toto písmo dvoch pisateľov podobať, teda mať podobné znaky. Išlo však len o všeobecné tvrdenie znalca bez vzťahu na prejednávanú vec. V tomto konkrétnom prípade však KEÚ PZ na základe pomerne rozsiahleho porovnávacieho materiálu od poručiiteľky a na základe skúšok písma žalovanej 2/ identifikoval najmä zhodné znaky a v menšej miere podobné a rozdielne znaky. K pravdepodobnostnému záveru znalec pristúpil len z toho dôvodu, že nemal k dispozícii lepší porovnávací materiál (k dispozícii mal len skúšky písma žalovanej 2/, nie ukážky jej písma). Znalec Mgr. Miroslav Koutný vo svojej výpovedi takisto uviedol, že postup a metodika zvolená KEÚ PZ v ich znaleckom posudku je správna a on k nim nemá výhrady.

1.7. Prvoinštančný súd ďalej uviedol, že znalecký posudok znalca Mgr. Miroslava Koutného č. X/XXXX zo dňa 23.04.2021 nepovažoval za relevantný pre rozhodnutie vo veci, pretože tento znalec vo svojom znaleckom posudku pracoval len s malým počtom porovnávacieho materiálu (tri listiny), ktorý mal byť navyše vyhotovený pri jednej príležitosti - pri prihláške poručiiteľky za člena občianskeho združenia Združenie na ochranu práv občana - AVES dňa 12.10.2016. Znalec Mjr. Ing. Michal Ábel (zamestnanec KEÚ PZ) v rámci svojho výsluchu na pojednávaní uviedol, že on by v takomto prípade nepristúpil k znaleckému dokazovaniu (t. j. ak by mal k dispozícii tak málo porovnávacieho materiálu a navyše len v podobe farebnej fotokópie). Navyše, tento porovnávací materiál bol predložený žalovanými 1/ a 2/, resp. ich právnym zástupcom v októbri 2020, teda po viac ako dvoch rokoch od predmetných udalostí. V konaní pritom nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že tieto dokumenty spísala a podpísala naozaj poručiiteľka. Žalovaní rozumne nevysvetlili, ako sa k týmto listinám dostali (keďže z vykonaného dokazovania vyplýva a tvrdili to aj samotní žalovaní 1/ a 2/, že v byte sa nenachádzali žiadne dokumenty po poručiiteľke v čase, keď bol odovzdaný notárke), a ani nepreukázali, že by sa poručiiteľka naozaj

prihlásila za člena tohto združenia. Žalovaný 1/ v rámci svojej výpovede na pojednávaní dňa 30.09.2021 uviedol, že u poručiťky nebol osobne asi dva-tri roky pred jej smrťou. Naopak, žalobca aj svedkyňa R. vypovedali na hlavnom pojednávaní dňa 11.01.2022 (č. I. 333) v tom zmysle, že o údajnom členstve poručiťky v tomto občianskom združení nemali žiadnu vedomosť. Poručiťka mala podpísať prihlášku do tohto občianskeho združenia dňa 12.10.2016, teda v čase, keď už bola onkologickou pacientkou, a len v krátkom čase po tom, ako jej bol amputovaný priehlavok nohy a vedela prejsť samostatne dva kroky, a teda bola imobilná, resp. bola mobilná len na mechanickom invalidnom vozíku (lekárske správy na č. I. 58-59). V tom čase poručiťke so všetkým pomáhali žalobca a svedkyňa R., takže by o tom museli mať vedomosť. Podľa názoru súdu je viac ako zvláštne, že orgánom činným v trestnom konaní sa za celý čas nepodarilo dohľadať druhovo rovnaký podpis a písmo poručiťky, zatiaľ čo žalovaní 1/ a 2/ po viac ako dvoch rokoch predložili listiny, na ktorých sa údajne nachádza druhovo rovnaký podpis a písmo poručiťky (písané kurzívnym písmom). Navyše, v jednej z listín - súhlase so spracovaním osobných údajov zo dňa 12.10.2016 (č. I. 234) - sa odkazuje na nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov (tzv. "nariadenie GDPR"), ktoré však v tom čase ešte vôbec nebolo účinné (prijaté bolo dňa 27.04.2016 a účinné až odo dňa 25.05.2018), pričom na území SR sa v tom čase aplikoval zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov, ktorý musel byť dodržiavaný aj zo strany tohto občianskeho združenia. Z výpovede notárky JUDr. Martyiny Košťálikovej v trestnom konaní (zachytenej v prílohe znaleckého posudku KEÚ PZ - v uznesení ČVS: ORP-113/4-VYS-B2-2019 zo dňa 01.02.2020 na č. I. 150) tiež vyplýva, že žalovaných 1/ a 2/ v dedičskom konaní dňa 15.11.2018 zastupovala pani I. Z.. Pani I. Z. je zároveň riaditeľkou predmetného občianskeho združenia Zdrúženie na ochranu práv občana - AVES. Zo všetkých týchto dôvodov súd vyhodnotil porovnávací materiál zadovaný žalovanými 1/ a 2/ ako nedôveryhodný; na znalecké závery znalca Mgr. Miroslava Koutného v jeho znaleckom posudku, ktorý z tohto porovnávacieho materiálu vychádzal, súd preto neprihliadol.

1.8. Súd prvej inštancie ďalej poukázal nato, že žalobca aj svedkyňa R. vo svojich výpovediach uviedli, že mali vedomosť len o záвете spísanom poručiťkou vo forme notárskej zápisnice, ktorý bol v prospech žalobcu. Potvrdili, že poručiťka chcela, aby po nej dedil žalobca, ktorý sa o ňu až do jej smrti nepretržite staral, zabezpečoval jej nákupy a vybavovanie na úradoch alebo u lekárov, pričom za týmto účelom mal od poručiťky udelenú aj generálnu plnú moc. Naopak, žalobca ani svedkyňa R. nemali vedomosť o tom, že by poručiťka spísala predmetný závet zo dňa 07.07.2018, resp. že by chcela odkázať svoj majetok žalovaným. Podľa ich výpovedí sa poručiťka vyjadrovala v tom zmysle, že s nimi nebola v kontakte, pretože od nej pýtali peniaze. Samotní žalovaní vo svojich výpovediach uviedli len toľko, že s poručiťkou sa osobne stýkali len občas (raz za rok na modelárskej výstave) a posledné dva-tri roky vôbec, len spolu (sporadicky) telefonovali. Z predloženého podrobného rozpisu hovorov žalovaného 1/ vyplýva, že s poručiťkou volal za posledný polrok pred jej smrťou len tri razy (a nie raz za tri dni, ako tvrdil žalovaný 1/). Napriek tomu, že poručiťka bola posledné mesiace až roky pred svojou smrťou odkázaná na pomoc a starostlivosť iných, žalovaní 1/ a 2/ žiadnu starostlivosť poručiťke neposkytovali a ani nevedeli, kto jej túto pomoc v chorobe poskytuje (podľa svojich tvrdení nepoznali žalobcu ani svedkyňu R.). Z výpovedí žalobcu a svedkyne R. takisto vyplýva, že poručiťka v čase desať dní pred svojou smrťou (t. j. v čase, kedy mala údajne spísať predmetný závet) už nebola pre svoj zdravotný stav objektívne schopná takýto závet vlastnoručne spísať a podpísať a prípadne ho ešte aj zaslať poštou žalovaným. Tieto ich výpovede sú v súlade s lekárskou správou o úmrtí poručiťky zo dňa 17.07.2018, podľa ktorej poručiťka trpela na terminálne štádium onkologického ochorenia. Žalobca a svedkyňa R. takisto uviedli, že poručiťka v tom čase už neopúšťala svoj byt. Pritom oni boli jediní, ktorí s ňou prichádzali do kontaktu a ktorí mali kľúče od jej bytu. O spísaní a odoslaní tohto závetu by preto museli mať vedomosť. Žalovaní pritom žiadnym rozumným spôsobom nevysvetlili, ako sa k nim predmetný závet (príp. aj skorší závet) dostal, t. j. ako im ho poručiťka doručila. Uviedli len toľko, že im bol doručený poštou ako obyčajná zásielka, a to až po smrti poručiťky. Pokiaľ žalovaní 1/ a 2/ vo svojej záverečnej reči poukazovali na vzájomné rozpory vo výpovediach žalobcu a svedkyne R., k tomu konajúci súd uvádza, že žiadne zásadné rozpory v ich výpovediach nezistil. Podľa názoru súdu je prirodzené, ak si žalobca a svedkyňa R. s ohľadom na odstup času nevedeli presne spomenúť na všetky skutkové okolnosti prípadu (napr. nezrovnalosti v časových údajoch, na ktoré poukazovali žalovaní). To neznižuje celkovú vierohodnosť ich výpovedí, práve naopak. Pochybnosti o hodnovernosti ich výpovedí by vyvolávalo (napr. o ich vzájomnom zosúladení), ak by sa ich výpovede po celý čas opakovali v celom rozsahu zhodovali a prekrývali. Nie je pravdou, že by svedkyňa R. na hlavnom pojednávaní dňa 11.01.2022 uviedla, že poručiťka bola v tom čase (t. j. v čase údajného spísania závetu) schopná pracovať na počítači. Svedkyňa v skutočnosti uviedla, že poručiťka "pracovala na počítači, ovládala

ho, ale už bola slabá v tom období, takže by to nebola napísala" (č. I. 342). Okrem toho táto svedkyňa uviedla, že v júli 2018 bol poručiteľkin stav už veľmi zlý, žila na tabletkách a morfínových náplastiach na bolesť. Svedkyňa jej nosila jedlo, keď sa chcela napiť, tak jej podala pohár, aby sa nenamáhal, bola už veľmi slabá. Posledné dni bola apatická. Jej výpoveď v trestnom konaní teda bola v súlade s jej výpoveďou v tomto súdnom konaní. Nie je takisto pravda, že by boli zásadné rozpory vo výpovediach žalobcu a svedkyne R. ohľadom toho, ako bolo naložené s vecami poručiteľky (najmä šatstvom a topánkami). Obaja vo svojich výpovediach uviedli, že poručiteľka veľa vecí porozdávala ešte za života svojim známym a susedom a ostatné veci sa zlikvidovali, pričom vybavenie bytu zostalo v byte. Svedkyňa R. na hlavnom pojednávaní dňa 11.01.2022 uviedla, že poručiteľka veľa vecí dala pani, ktorá mala v ich dome žehliareň a ľudia jej tam nosili oblečenie alebo iné veci, ktoré by sa zišli ľuďom, ktoré potom táto pani prerozdievala (č. I. 344). To je aj podľa názoru súdu možné označiť ako "charitu". Žalovaní pritom mohli navrhnúť výsluch iných susedov ako svedkov, ktorí by mohli potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia žalobcu a svedkyne R.. Nič také však v konaní nenavrholi. Žalovaní takisto mohli navrhnúť výsluch zamestnancov DSS v Galante za účelom preukázania či vyvrátenia tvrdenia žalobcu, či a kedy poručiteľka bola v tomto zariadení a či prejavila záujem o ubytovanie v tomto zariadení, ani to však neurobili.

1.9. Naopak, súd prvej inštancie poukázal na podstatné rozpory vo výpovedi žalovaného v trestnom konaní (zachytenej v prílohe znaleckého posudku KEÚ PZ - v uznesení ČVS: ORP-113/4-VYS-B2-2019 zo dňa 01.02.2020 na č. I. 149) a v tomto súdnom konaní. Žalovaný 1/ v trestnom konaní vypovedal, že poručiteľke hneď po doručení závetu zo dňa 07.07.2018 telefonoval, v tomto súdnom konaní žalovaná 2/ naopak vypovedala, že im závet bol doručený až po smrti poručiteľky ako obyčajná poštová zásielka, a to napriek tomu, že závet mal byť vyhotovený desať dní pred smrťou poručiteľky. Notárka JUDr. Martina Košťáliková v trestnom konaní (č. I. 150) vypovedala, že žalovaný 1/ jej uviedol, že poručiteľku stretol osobne naposledy v júni 2018, v tomto súdnom konaní však žalovaný 1/ vypovedal, že sa osobne nestretli posledné dva-tri roky. Žalovaný 1/ hovoril o pravidelných telefonátoch raz za tri dni, z predloženého podrobného rozpisu hovorov však vyplýva, že v období od januára do júna 2018 spolu telefonovali trikrát, naposledy dňa 03.05.2018. Žalovaní rozumným spôsobom nevysvetlili, ako sa k nim predmetný závet zo dňa 07.07.2018 dostal. Takisto nevysvetlili, ako sa dostali k porovnávaciemu materiálu, ktorý následne predložili znalcovi Mgr. Miroslavovi Koutnému (t. j. k prihláške za člena občianskeho združenia Združenie na ochranu práv občana - AVES). Súd prvej inštancie preto vyhodnotil výpovede žalovaných 1/ a 2/ v tomto konaní ako nevierohodné a účelové. Súd podporne poukázal tiež na skutočnosť, že poručiteľka mala vo vzťahu k svojej poslednej vôli zavedenú určitú prax - závet spisovala vo forme notárskej zápisnice pred notárkou JUDr. Petrou Ježkovou. Poručiteľka takto postupne spísala tri závetu. Takisto pravosť podpisu poručiteľky na generálnom plnomocenstve zo dňa 21.11.2017 bola úradne osvedčená na notárskom úrade notárky JUDr. Petry Ježkovej. To je v súlade s výpoveďou žalobcu, že poručiteľka ako dlhoročná justičná zamestnankyňa všetky svoje právne záležitosti vybavovala u notárky JUDr. Petry Ježkovej.

1.10. Prvoinštančný súd vyhodnotil všetky vyššie uvedené skutočnosti jednotlivo, ako aj v ich vzájomných súvislostiach, pričom dospel k jednoznačnému skutkovému záveru, že poručiteľka M. Š. predmetný závet zo dňa 07.07.2018 nespísala ani nepodpísala. Súd neuveril tvrdeniam žalovaných 1/ a 2/ a ich výpovede vyhodnotil v kontexte zisteného skutkového stavu ako účelové a preto určil, že predmetný závet zo dňa 07.07.2018 nespísala ani nepodpísala poručiteľka.

1.11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v zmysle § 255 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania. Žalobca bol v konaní procesne úspešný v časti o určenie, že závet nespísala a nepodpísala poručiteľka. Žalovaní boli v konaní procesne úspešní v časti o určenie neplatnosti závetu. Keďže procesný úspech (a neúspech) strán sporu bol rovnaký, súd nepriznal náhradu trov konania žiadnej zo strán sporu.

2. Proti tomuto rozsudku a to proti jeho výroku I. a súvisiacemu výroku III. o náhrade trov konania podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní 1./2/ z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) C.s.p. a žiadali, aby ho odvolací súd v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu aj v tejto časti zamietne, prípadne, aby uvedený rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že si uplatnili nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Vo svojom odvolaní poukázali na odôvodnenie napadnutého rozsudku a na pochybenie súdu v otázke dôkazného bremena. Súd vychádzal zo záveru, že dôkazné bremeno o pravosti závetu

zaťažuje žalovaných, nakoľko sú to práve žalovaní, kto z existencie tejto listiny vyvodzujú pre seba priaznivé právne dôsledky. Tento záver je nesprávny a odporuje skutkovému stavu. Súd totiž celkom opomenul rozlišovať medzi konaním dedičským a prejednávanej vecou. Hoci prejednávajúca vec s dedičským konaním po poručiteľke M. Š.S. súvisí, tieto konania nie je možné zamieňať ani stotožňovať, či pokladať prejednávajúcu vec za súčasť dedičského konania. V prejednávanej veci s existenciou či neexistenciou závetu nespája dôsledky žiadna zo sporových strán, pretože predmetom konania nie je neplatnosť závetu (resp. v tejto časti bola žaloba ako neprípustná zamietnutá), ale iba určenie, že závet nespísala a nepodpísala poručiteľka a preto sa súd bol povinný zamerať striktnie na to, či poručiteľka podpísala a spísala sporný závet, alebo nie. Aké práva z tejto skutkovej okolnosti jednotlivým sporovým stranám vyplývajú, nemá pre prejednávajúcu vec žiaden význam. Je preto potrebné zotrvať na tej základnej zásade, že dôkazné bremeno ohľadne tvrdenej skutočnosti (definovanej žalobným petitom) zaťažuje žalobcu, ktorý sa domáha jej určenia (tak ako vždy žalobca musí preukázať žalobou uplatnený nárok). K argumentácii súdu, ktorý svoje nesprávne závery o dôkaznom bremene opiera o rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 24Cdo/2592/2021) žalovaní uviedli, že ide o rozhodnutie českého súdu, ktoré nie je pre súdy Slovenskej republiky nijako záväzné a môže byť použité len ako argumentačná podpora podobne ako odborná literatúra. V danom prípade však ani takéto použitie neprichádza do úvahy. Predovšetkým, v prípade rozhodovanom NS ČR bolo predmetom konania určenie postavenia žalovaných ako dedičov - t.j. určenie práva žalovaných (čo ako bolo vyššie uvedené je podstatne odlišná situácia od predmetu sporu v prejednávanej veci). Navyše, závery NS ČR vychádzajú z právnej úpravy, ktorá je odlišná od právnej úpravy v Slovenskej republike. NS ČR výslovne vo svojom rozhodnutí uvádza, že až do prijatia zák. č. 89/2012 Sb. V neposlednom rade použitie uvedeného rozhodnutia NS ČR v prejednávanej veci nie je možné z toho dôvodu, že prax súdov Slovenskej republiky je v spornej otázke ustálená a ako ústavne konformná potvrdená aj Ústavným súdom SR (II.ÚS 201/2010), pričom jej závery sú od záverov NS ČR celkom odlišné.

2.2. Žalovaní 1./2/ napriek skutočnosti, že dôkazné bremeno v danej veci zaťažovalo žalobcu, predložili v konaní znalecký posudok Mgr. Koutného, ktorý konštatoval, že sporný závet pravdepodobne spísala a podpísala poručiteľka. Súd tento posudok nepovažoval za relevantný, pretože vychádzal z porovnávacieho materiálu, vo vzťahu ku ktorému nebolo podľa súdu žiadnym spôsobom preukázané, že pochádza od poručiteľky, naopak pravosť tohto porovnávacieho materiálu bola prinajmenšom pochybná, ak nie vyvrátená. Namietali, že súd pri prijímaní týchto záverov hrubo porušil procesné predpisy a ich právo na spravodlivý súdny proces, keď opomenul, že v danom prípade nejde o dedičské konanie, ktoré je nesporné, ale že sa jedná o prísne kontradiktórne konanie, v ktorom môže súd pri rozhodovaní zohľadniť iba námietky, ktoré boli vznesené v konaní sporovými stranami. A hoci z otázok právneho zástupcu žalobcu na znalca sa mohlo zdať, že žalobca má pochybnosti o pôvode porovnávacieho materiálu, žalobca nikdy ani sám, ani prostredníctvom právneho zástupcu, takúto námietku nevzniesol. Žalobca v konaní nikdy neuviedol dôvody, ktoré na spochybnenie pôvodu porovnávacieho materiálu použil v rozhodnutí súd. Navyše, pokiaľ by odvolací súd aj pripustil, že je právom súdu spochybňovať predložený dôkaz (nie hodnotiť jeho hodnovernosť, to prináleží súdu, ale vždy pri zachovaní integrity nenamietaného dôkazu), bolo by súčasne povinnosťou súdu oznámiť tieto pochybnosti sporovým stranám pred vyhlásením rozsudku, aby mohli pochybnosti vyvrátiť. Pokiaľ mal súd skutočne pochybnosti o pôvode porovnávacieho materiálu, nie je zrejmé, prečo sa s týmito pochybnosťami neobrátil na žalovaných nielen v priebehu konania, ale ani pri výsluchu žalovaných, kedy im kládol iné (a vzhľadom na odôvodnenie rozsudku zdá sa menej relevantné) otázky. Preto je neprípustné, aby súd bez toho, že takúto námietku vzniesol žalobca a bez toho, aby svoje pochybnosti oznámil žalovaným, spochybnil predložený znalecký posudok preto, že v konaní nebolo preukázané, že porovnávacieho materiálu spísala poručiteľka, teda že by sa poručiteľka prihlásila za členku združenia AVES (porovnávacím materiálom bola prihláška a súvisiace dokumenty), že žalovaní nevysvetlili ako sa dostali k týmto dokumentom a prečo ich predložili po viac ako 2 rokoch od smrti poručiteľky. V danom prípade je pochybenie súdu o to závažnejšie, že ním uvádzané domnelé nezrovnalosti sú ľahko vysvetliteľné. Tak predovšetkým, o skutočnosti, že poručiteľka je členkou združenia AVES sa žalovaní dozvedeli priamo od nej, keďže im práve poručiteľka poradila, aby sa obrátili na uvedené združenie vo veci ochrany ich práv ako spotrebiteľov. Aj otázka súdu, prečo žalovaní predložili dokumentáciu až po uplynutí 2 rokov od smrti poručiteľky, je skôr zavádzajúca. Samotný súd neuvádza, pri akej príležitosti mali predložiť tieto písomnosti skôr, nakoľko v trestnom konaní bola žalovaná 2/ vyzvaná na poskytnutie súčinnosti iba vo vzťahu k posudku, ktorý posudzoval, či závet spísala a podpísala žalovaná 2/, nie poručiteľka. Predloženie písomností poručiteľky pre účely tohto posudku tak nemalo žiaden význam. Pokiaľ ide o znalecký posudok z trestného konania, ktorý mal za cieľ zistiť, či závet

spísala a podpísala poručiiteľka, až z tohto posudku sa žalovaní dozvedeli, že znalec nemal dostatok porovnávacieho materiálu. Tento posudok, ktorý konštatoval nemožnosť posúdenia podpisu potom nie je v neprospech žalovaných, nie je preto zrejmé, prečo by sa mali žalovaní domáhať v rámci trestného konania ďalšieho posudku. Z argumentácie súdu teda nevyplýva, že by žalovaní mali akýkoľvek relevantný dôvod zabezpečiť túto dokumentáciu skôr, ako to urobili, t.j. až vtedy, kedy vystala potreba predložiť posudok pozitívne preukazujúci (v prípade, že to tak znalec vyhodnotí), že závet spísala a podpísala poručiiteľka. Táto situácia nastala až v roku 2020, kedy žalovaní podnikli potrebné kroky, aby sa pokúsili zabezpečiť písomnosti písané rukou poručiiteľky pre účely porovnávacieho materiálu. Ani tá okolnosť, že sa nepodarilo dohľadať iné písomnosti poručiiteľky vyhotovené písaným písmom, nemá vo svetle okolností prípadu žiaden význam. Súd ako argument pre spochybnenie posudku Mgr. Koutného uviedol tiež vyhlásenie znalca Ing. Ábela, ktorý uviedol, že pri rozsahu porovnávacieho materiálu, ktorý mal k dispozícii Mgr. Koutný, by on posudok nerobil. Uvedený argument je nenáležitý už z toho dôvodu, že s týmto tvrdením, resp. spochybnením posudku súd nekonfrontoval znalca Mgr. Koutného pri jeho výsluchu. Navyše, uvedené konštatovanie bolo iba osobným konštatovaním znalca Ing. Ábela (nie všeobecným konštatovaním neprípustnosti), vychádzajúcim z jeho odborných znalostí a najmä skúseností, ktorými Ing. Ábel zrejme zatiaľ nedisponuje v takej miere, ako omnoho skúsenejší znalec Mgr. Koutný. Nie je preto absolútne relevantné, či by Ing. Ábel posudok robil, alebo nie, pretože pri tomto svojom vyhlásení neuviedol žiaden odborný argument, ktorým by vyvrátil samotnú možnosť urobiť posudok aj pri danom rozsahu a kvalite porovnávacieho materiálu.

2.3. Súd prvej inštancie naopak považoval za relevantné znalecké posudky vyhotovené KEÚ PZ, hoci prvý z nich konštatoval, že posúdiť pravosť podpisu poručiiteľky nie je možné. V tomto smere je irelevantné, z akých dôvodov k tomu došlo, záver posudku je ten, že podpis nebol de facto skúmaný. Skutočnosť, že sa dohľadali iba písomnosti, na ktorých bol ako podpis použitá parafa, nepreukazuje, že by podpis na záвете nebol poručiiteľkin. Ani znalecký posudok KEÚ PZ nekonštatuje, že by písmo a podpis na záвете nevyhotovila poručiiteľka M. Š. (čo je predmetom žaloby). Znalecký posudok síce uvádza, že písmo a podpis na záвете pravdepodobne vyhotovila V. Z., avšak to všetko bez toho (ako potvrdil pri výsluchu znalec, ktorý posudok vypracoval), aby predtým bolo znaleckým skúmaním vylúčené autorstvo poručiiteľky M. Š.. V súvislosti s uvedeným nie je bez významu ani skutočnosť (ktorá vyplynula z výpovede znalca KEÚ PZ), že KEÚ PZ vyhotovil pred predloženým znaleckým posudok ešte iný, skorší znalecký posudok, pričom pri tomto znaleckom posudku KEÚ PZ nebol schopný ani len v pravdepodobnostnej rovine konštatovať, že by písmo a podpisy na spornom záвете boli vyhotovené V. Z.. Pritom mal k dispozícii aj texty a podpisy vyhotovené V. Z. špeciálne priamo za účelom tohto znaleckého skúmania. Až po ďalšom doplnení porovnávacieho materiálu KEÚ PZ aspoň v pravdepodobnostnej rovine uzavrel, že podpisy a text mohla vyhotoviť V. Z.. Hodnovernosť tohto záveru však nespochybňuje iba samotná jeho pravdepodobnostná úroveň, ale aj fakt známy zo znaleckej praxe (konštatovaný pri výsluchu znalcom Mgr. Koutným) o tom, že v prípade ženského písma sa postupným vytváraním porovnávacieho materiálu automaticky zvyšuje pravdepodobnosť zistenia zhodných znakov, ktoré teda môžu začať prevažovať. A to bez ohľadu na to, či skutočne je pisateľka porovnávaného a porovnávacieho materiálu totožná. Vzhľadom na uvedené teda podľa názoru žalovaných z listinných dôkazov predložených v konaní nie je možné vyvodiť pravdivosť tvrdenia žalobcu o tom, že písmo a podpis na spornom záвете nepatrí poručiiteľke M. Š.. Žalobcom predložené odborné vyjadrenie a znalecký posudok túto otázku ani neskúmali, resp. sa k nej relevantne nevyjadrili, nekonštatovali okolnosti vylučujúce autorstvo poručiiteľky a o tomto závere nesvedčia ani skutočnosti uvádzané vo výpovedi znalca KEÚ PZ. Jediný znalecký posudok, ktorý sa v relevantnej miere vyjadril k spornej otázke je posudok Mgr. Koutného, ktorý konštatoval v pravdepodobnostnej rovine, že podpis a písmo boli vyhotovené poručiiteľkou M. Š..

2.4. Záverom vo svojom odvolaní žalovaní 1/, 2/ uviedli, že sa nestotožňujú s hodnotením hodnovernosti výpovedí žalobcu a svedkyne R.. Súd prvej inštancie uviedol, že v ich výpovediach nenašiel rozpory v podstatných otázkach a ostatné rozpory sú vysvetliteľné uplynutím času. Toto hodnotenie nezodpovedá vykonanému dokazovaniu. Predovšetkým, rozpory nie sú len medzi žalobcom a svedkyňou R., ale aj v rámci ich vlastných výpovedí urobených v rôznych konaniach. Žalobca a svedkyňa R. sa rozchádzali v takej rozhodujúcej otázke, v akom stave bola poručiiteľka v čase, kedy bol sporný závet spísaný. Ďalšie rozpory sa objavili v odpovediach na otázku, ako bolo naložené s vecami poručiiteľky, keď žalobca inak odpovedal v dedičskom konaní a v trestnom konaní rovnako ako svedkyňa. Rozdielne boli aj výpovede žalobcu v konaní a v trestnom konaní o umiestnení poručiiteľky do DSS. Pokiaľ súd považoval svedkyňu R. za nezaujatú a hodnovernú svedkyňu, žalovaní 1/, 2/ poukázali na pozoruhodnú nezrovnalosť v

jej tvrdeniach, keď na pojednávaní dňa 18.1.2022 uviedla, že sporný závet videla prvýkrát pred týždňom, no pritom len týždeň pred touto výpoveďou uviedla v trestnom konaní, že sporný závet videla už v júni 2020, kedy jej ho ukázal žalobca. V tejto súvislosti je potom taktiež pozoruhodné, že už pri výsluchu v trestnej veci dňa 27.12.2019, kedy napriek tomu, že závet zrejme ešte nevidela, svedkyňa R. uviedla, že závet obsahuje gramatické chyby. Javí sa teda, že svedkyňa R. si svoje výpovede prispôbovala podľa vlastného uváženia a nevytvievala vždy rovnako, podľa toho čo a ako svojimi zmyslami zaznamenala. Pre úplnosť dávajú žalovaní vo vzťahu k úpravám výpovedí do pozornosti aj tú okolnosť, že pri výpovedi v trestnej veci dňa 29.5.2020 svedkyňa R. uviedla, že upratovať chodila poručiťke pani H., ktorú však žalobca ani svedkyňa v iných výpovediach ako osobu starajúcu sa o poručiťku už nijako nespomínali. S ohľadom na vyššie uvedené opomenutie zmien výpovedí, ktoré sú ťažko vysvetliteľné, resp. významne spochybňujú rozpoznávacie a pamäťové schopnosti žalobcu a svedkyne R., je potom o to viac pozoruhodné, že súd v odôvodnení rozsudku poukázal na rozpory vo výpovediach žalovaného 1/, ktorý pri výpovedi upozornil súd, že jeho pamäťové schopnosti sú významne obmedzené vzhľadom na niekoľko mozgových príhod, ktoré prekonal. Rovnako túto okolnosť uviedol aj pri výsluchu v trestnom konaní, na ktorý poukazuje súd. Pre úplnosť je potrebné namietaj, že predmetné uznesenie OR PZ Bratislava II, z ktorého súd čerpal porovnanú výpoveď žalovaného 1/ nebolo vykonané ako dôkaz, nakoľko nie je ani uvedené medzi dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise. Pokiaľ súd v odôvodnení poukazuje na ďalšie skutkové okolnosti, ktoré majú vyvracať možnosť spísania závetu poručiťkou v danom čase, všetky vychádzajú iba z tvrdení žalobcu a svedkyne R., ktorých vyššie popísané účelové prispôbovanie si výpovedí, resp. mimoriadne nedostatky v pamäti, robia ich výpovede nehodnovernými. V takom prípade celkom logicky nemožno vychádzať z okolností, ktoré mali byť preukázané iba ich výpoveďami (napr. charakter kondície poručiťky, či využívala na zaslanie pošty aj iné osoby ako žalobcu či svedkyňu). Rovnako podporný argument súdu o zavedenej praxi poručiťky spisovať závet u notárky neobstojí, nakoľko ak bola poručiťka v takom stave, ako popisujú práve žalobca a svedkyňa (t.j. neopúšťala byť), je len logické, že nemohla v tejto praxi pokračovať a dostaviť sa k notárke za účelom spísania závetu.

3. K odvolaniu žalovaných 1/,2/ sa písomne vyjadril žalobca, ktorý žiadal aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a zaviazal žalovaných na náhradu trov odvolaciu konania vo výške 100 %. Mal za to, že odvolanie žalovaných je nedôvodné a že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne a právne správny. Z vykonaného dokazovania je zjavné, že tento nebol spísaný poručiťkou z čoho jednoznačne vyplýva, že došlo k jeho sfaľšovaniu. Rovnako mal za to, že bola sfaľšovaná aj jedna z porovnávacích listín s označením „súhlas so spracovaním osobných údajov“. Táto bola vyhotovená ku dňu 12.10.2016, pričom odkazovala na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 25.05.2018. Je teda len ťažko uveriteľné, že by dokument z roku 2016 obsahoval ustanovenie o právnom predpise, ktorý mal nadobudnúť účinnosť o 2 roky neskôr. Rovnako je otázka, ako sa vôbec žalovaní dostali k porovnávacím listinám a k samotnému závetu. Túto skutočnosť do dnešného dňa hodnoverne nevysvetlili. Ďalšou skutočnosťou, ktorá preukazovala to, že závet nebol napísaný poručiťkou je to, že všetky ostatné závety boli spísované vždy u notárky, pričom tento závet mala údajne spísať poručiťka rukou. Tento rukou spísaný závet mal pritom množstvo štylistických a gramatických chýb. Ako vypovedala svedkyňa R. a aj žalobca, poručiťka by takéto chyby v písaní nikdy nespravila. Poručiťka bola za života zapisovateľkou na súde a je teda nepochopiteľné, že by sa dopustila tak závažných gramatických chýb.

3.1. Pokiaľ žalovaní v odvolaní uvádzajú, že argument týkajúci sa notárky neobstojí, nakoľko ak bola poručiťka v takom stave, ako popisujú práve žalobca a svedkyňa, je len logické, že nemohla v tejto praxi pokračovať a dostaviť sa k notárke za účelom spísania závetu. Tu je nutné ale upozorniť na dve skutočnosti. Prvou z nich je tá, že ak by mala poručiťka skutočne záujem o notárske služby pre spísanie závetu, tak v takom prípade notári poskytujú službu spočívajúcu v tom, že navštívia aj nevládnú osobu u nej doma za účelom spísania takéhoto úkonu. Druhou skutočnosťou, na ktorú je nutné upozorniť je tá, že ak poručiťka podľa názoru žalovaných nemohla navštíviť notárku, ako mohla potom ísť zaslať na poštu závet. Rovnako svedčí v neprospech žalovaných aj skutočnosť, že s poručiťkou nemali v podstate pred jej smrťou skoro žiadny kontakt, až na tri telefonické hovory, ktoré boli uskutočnené medzi žalovaným 1/ a poručiťkou. V konaní nebolo preukázané, že by sa mali navštevovať, pričom svedkyňa R. potvrdila, že žalovaných s poručiťkou nikdy nevidela. Je teda nelogické, aby poručiťka, ktorá predtým spísala 2 závety v prospech žalobcu dňa 07.07.2018, zrazu zmenila svoj názor na to, kto po nej bude dedič.

3.2. Žalobca sa stotožnil so záverom súd prvej inštancie, že vo výsluchoch žalobcu a svedkyne R. neboli žiadne zásadné rozpory. Na rozdiel od toho, vo výsluchoch žalovaného 1/ a žalovanej 2/ sú podstatné rozpory, najmä pokiaľ ide o porovnanie skutočností uvedených v civilnom a v trestnom konaní. Žalovaný 1/ v trestnom konaní vypovedal, že poručiťke telefonoval hneď po doručení závetu. Žalovaná 2/ ale vypovedala, že im bol závet doručený poštou až po smrti poručiťky ako obyčajná poštová zásielka a to aj napriek tomu, že mal byť závet vyhotovený 10 dní pred smrťou poručiťky. Nie je teda zrejmé, ako je možné, že pošta údajne prepravoval zásielku takú dlhú dobu a prečo mal byť list zasielaný ako obyčajný a nie doporučený. Rovnako je možné poukázať na viaceré lži, ktoré žalovaný 1/ uviedol, keď notárka JUDr. Martina Košťáliková v trestnom konaní vypovedala, že jej žalovaný 1/ povedal, že sa s poručiťkou naposledy stretol v júni 2018, pričom on sám v civilnom konaní vypovedal, že sa s poručiťkou nevidel 2 až 3 roky. Rovnako sa ukázalo ako lož tvrdenie žalovaného 1/ o pravidelných telefonátoch poručiťke. Vykonané dokazovanie teda plne podporuje záver súdu o tom, že závet zo dňa 07.07.2018 skutočne nepodpísala poručiťka.

4. Žalovaná 3/ sa k odvolaniu žalovaných 1/,2/ a k vyjadreniu žalobcu písomne nevyjadřila.

5. Žalovaní 1/,2/ nevyužili svoje právo a repliku k vyjadreniu žalobcu nepodali.

6. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací preskúmal a prejednal vec v zmysle § 379 písm. b) a 380 ods. 1 C.s.p. v napadnutom rozsahu (výrok I., III), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 1/,2/ nie je dôvodné.

6.1. Odvolací súd preskúmal vec podľa § 379 písm. b) C.s.p. aj vo vzťahu k žalovanej 3/ ktorá odvolanie nepodala pretože v prípade žalovaných ide nerozlučné spoločenstvo (pozri R 65/2003, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/264/2007) čo znamená, že v ich prípade ide o také práva a povinnosti, že sa musia vzťahovať na všetky subjekty, ktoré vystupujú na jednej alebo druhej strane sporu, a teda úkony jedného z nich sa vzťahujú aj na ostatných, hoci by napríklad odvolanie podal len jeden zo subjektov nerozlučného spoločenstva.

7. Predmetom odvolacieho konania je výrok, ktorým súd prvej inštancie určil, že závet zo dňa 07.07.2018 v dedičskom konaní po poručiťke M. Š., F. Š., D.. XX.XX.XXXX, naposledy bytom M. XX, N., R.. XX.XX.XXXX, vedenom Okresným súdom Bratislava II poverenou notárkou JUDr. Martinou Košťálikovou ako súdnou komisárkou pod sp. zn. 46D/585/2018, Dnot 75/2018, nespísala ani nepodpísala poručiťka (výrok I.) a závislý výrok o náhrade trov konania (výrok III.) .

8. Podľa § 476 ods. 1 Občianskeho zákonníka poručiťel môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice.

8.1. Podľa § 476a Občianskeho zákonníka vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný.

8.2. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 387 ods. 2 dáva odvolaciemu súdu možnosť, v prípade, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia obmedziť sa len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia prípadne, doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Súd prvej inštancie čo sa týka výroku I. podrobne a detailne uviedol, že aj napriek tomu, že žalobca nebol nositeľom dôkazného bremena, navrhnutými a vykonanými dôkazmi preukázal, že predmetný závet zo dňa 07.07.2018 nespísala a nepodpísala poručiťka M. Š.. V preskúmvanej veci rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 C.s.p., pretože súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán sporu k prejednáwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania riadne zhodnotil, keď dôsledne rozviedol ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých jednotlivých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil (pozri odsek 43. až 47. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku dalo odpoveď na skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných

ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvej inštancie teda svoje rozhodnutie patričným spôsobom odôvodnil (§ 220 ods. 2,3 C.s.p.) na ktoré odôvodnenie poukazuje aj odvolací súd a s ktorým sa s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p. v celom rozsahu stotožňuje a k podstatným dôvodom odvolania žalovaných 1./2./ považuje potrebné uviesť nasledovné fakty.

10. Za neopodstatnené považuje odvolací súd námietky žalovaných, že súd prvej inštancie dospel k neprávnemu záveru že dôkazné bremeno o pravosti závetu zaťažuje žalovaných, nakoľko sú to práve oni, kto z existencie tejto listiny vyvodzujú pre seba priaznivé právne dôsledky (pozri odsek 2.1.).

10.1. V danom prípade je nesporné, že závet zo dňa 07.07.2018 poručiťky M. Š. je súkromnou listinou. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci svojej ustálenej rozhodovacej praxe (pozri rozhodnutia NS SR sp.. zn. 4Cdo/13/2009, 4Cdo/170/2021) vyslovil záver, že „u súkromných listín je treba rozlišovať ich pravosť, teda skutočnosť, že súkromná listina pochádza od toho, kto je v nej uvedený ako vystaviteľ, a správnosť, t. j. pravdivosť. Ak vystaviteľ popiera pravosť súkromnej listiny, leží dôkazné bremeno ohľadne pravosti listiny na tom účastníkovi, ktorý zo skutočností v listine uvedených vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky“. Vzhľadom na uvedené odvolací súd v súlade so záverom súdu prvej inštancie má zato, že bolo preto povinnosťou žalovaných 1/, 2/ preukázať pravosť predloženej listiny, teda to, že závet zo dňa 07.07.2018 bol skutočne vystavený poručiťkou M. Š., lebo v spore o určenie dedičského práva po poručiťkovi zaťažuje dôkazné bremeno ohľadom spochybnenej pravosti závetu spísaného vo forme súkromnej listiny tú zo strán sporu, ktorá sa vo svoj prospech takého závetu dovoľáva, teda závetného dediča t.j žalovaných 1/,2/. Tento záver možno vyvodíť aj uplatnením spomínanej tzv. negatívnej dôkaznej teórie na danú situáciu. Žalobca tým, že poprel pravosť predloženej listiny v podstate tvrdil, že ju nikdy poručiťka nevystavila, teda tvrdil jej neexistenciu. Preukázanie reálnej neexistencie listiny nebolo možné od neho spravodlivo požadovať, lebo podľa uvedenej teórie sa neexistencia určitej právnej skutočnosti májúca trvajúci charakter zásadne nepreukazuje.

11. Žalovaní v odvolaní poukazovali nato, že súd prvej inštancie nimi predložený znalecký posudok Mgr. Koutného nepovažoval za relevantný, pretože vychádzal z porovnávacieho materiálu, vo vzťahu ku ktorému nebolo podľa súdu žiadnym spôsobom preukázané, že pochádza od poručiťky. Mali zato, že súd pri prijímaní týchto záverov hrubo porušil procesné predpisy a ich právo na spravodlivý súdny proces z dôvodu, že bez toho aby takúto námietku o pôvode porovnávacieho materiálu vzniesol žalobca a aby svoje pochybnosti oznámil žalovaným, súd prvej inštancie spochybnil predložený znalecký posudok preto, že v konaní nebolo preukázané, že porovnávací materiál spísala poručiťka a navyše žalobca v konaní nikdy neuviedol dôvody, ktoré na spochybnenie pôvodu porovnávacieho materiálu použil v rozhodnutí súd (pozri odsek 2.2.).

11.1. K uvedeným argumentom odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že žalobca cestou svojho právneho zástupcu už na pojednávaní dňa 30.9.2021 (č.l. 249 spisu) spochybnil, že porovnávací materiál, z ktorého vychádzal znalec Mgr. Koutný vyhotovila poručiťka a rovnako sa k porovnávaciemu materiálu a jeho kvalite venoval aj na pojednávaní dňa 5.4.2022 (č.l. 328 spisu) pri výsluchu znalca Mgr. Koutného. Na pojednávaní dňa 18.1.2022 (č.l. 286 spisu) navrhol tiež doplnenie dokazovania vyžiadanim listinných dôkazov od Združenia na ochranu práv občanov-AVEZ, ktoré mu návrhu súd prvej inštancie vyhovel (č.l. 289 spisu) a tieto listinné dôkazy boli zo strany Združenia na ochranu práv občanov-AVEZ aj do spisu založené (č.l. 296 až 302 spisu). Tieto listinné dôkazy súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 5.4.2022 (č.l. 329 spisu) v súlade s ustanovením § 204 C.s.p. riadne vykonal. Postupu súd prvej inštancie, ktoré tieto dôkazy aj vyhodnotil v ich vzájomnej súvislosti s inými dôkazmi (pozri odsek 44. odôvodnenia napadnutého rozsudku) nie je čo vytknúť, tento postup bol správny a námietky žalovaných 1/,2/ že zo strany súdu prvej inštancie bolo porušené právo na ich spravodlivý proces neobstoja.

12. V odvolaní ďalej namietali hodnotenie vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie a v tomto smere mu vytýkali, že vzal (výlučne) za základ svojho rozhodovania v konaní znalecké posudky vyhotovené KEÚ PZ, nevzal do úvahy znalecký posudok Mgr. Koutného a nesprávne vyhodnotil aj výpoveď žalobcu a svedeckú výpoveď V. R. (pozri odsek 2.2. až 2.4.).

12.1. Dokazovanie je časťou civilného sporového konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy

z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 C.s.p. znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má dôkazy hodnotiť; uplatňuje sa zásada voľného hodnotenia dôkazov; iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (§ 193, § 194, § 205 C.s.p.). Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Pri hodnotení dôkazu z hľadiska jeho závažnosti (dôležitosti) súd posudzuje, či je dôkaz významný na preukazovanie takých skutkových zistení, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie, pri hodnotení dôkazov z hľadiska ich zákonnosti súd skúma, či bol dôkaz vykonaný zákonom zodpovedajúcim spôsobom a napokon z hľadiska jeho pravdivosti, teda či dôkaz preukazuje skutočnosť z neho vyplývajúce, hodnotí dôkaz na základe jeho vierohodnosti. Zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva, akú výpovednú, resp. dôkaznú hodnotu má súd tomu - ktorému vykonávanému dôkazu priradiť, keďže pri hodnotení dôkazov je súd zásadne slobodný. V hodnotiacej činnosti je tak súd obmedzený iba vnútorným presvedčením a hodnotiaci záver je povinný stručne a jasne odôvodniť tak, ako to vyplýva z ust. § 220 ods. 2 C.s.p. Súd prvej inštancie takýmto spôsobom postupoval, dôsledne vysvetlil svoje závery, ako aj zhodnotenie vykonaných dôkazov a jeho odôvodnenie je presvedčivé.

12.2. V predmetnej veci žalobca založil do spisu Odborné vyjadrenia znalca JUDr. Jaroslava Kovalického; znalec v odbore: Písmoznalectvo, odvetvie: Ručné písmo č. X/XXXX zo dňa 21.02.2019 (ďalej len „Odborné vyjadrenie“), ktoré bolo vyhotovené na základe jeho požiadavky a Znalecký posudok KEÚ PZ č. PPZ-KEÚ-BA-EXP-2019/12140 zo dňa 10.12.2019 (ďalej len „Znalecký posudok KEÚ PZ“), ktorý bol vyhotovený v rámci trestného konania na základe zadávateľa OR PZ Bratislava II. Žalovaní 1./2/ založili do spisu Znalecký posudok znalca Mgr. Miroslava Koutného č. X/XXXX zo dňa 23.04.2021 (ďalej len „Znalecký posudok Mgr. Koutného“), kde zadávateľom bol právny zástupca žalovaných 1./2/ a tento bol vypracovaný pre potreby trestného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II od sp. zn. 1T/68/2020.

12.3. Ako to konštatoval aj súd prvej inštancie tak:

Z Odborného vyjadrenia vyplýva, že predložené porovnávacie podpisy M. Š. sú vyhotovené len v tvare skrátených nacvičených podpisov. Medzi predloženými porovnávacími podpismi sa nevyskytuje žiaden podpis vyhotovený v tvare textového zápisu (čitateľný) kurzívnym písmom, resp. iným písmom. Predložené porovnávacie textové zápisy sú vyhotovené perličkovým písmom. Medzi predloženými porovnávacími textovými zápsmi sa nevyskytujú žiadne textové zápisy vyhotovené kurzívnym písmom. Sporný podpis (na záвете zo dňa 07.07.2018) je s predloženými porovnávacími podpismi druhovo rozdielny; sporný podpis a porovnávacie podpisy sa nezhodujú. Sporné textové zápisy vyhotovené na spornej písomnosti sú s predloženými porovnávacími textovými zápsmi druhovo rozdielne; sporné textové zápisy na spornej písomnosti a predložené porovnávacie textové zápisy sa nezhodujú. Sporné číselné zápisy vyhotovené na spornej písomnosti pri vzájomnom porovnaní s porovnávacími číselnými zápsmi vykazujú podobné, zhodné a rozdielne znaky. Identifikačná hodnota a miera výskytu zistených podobných, zhodných a rozdielných znakov neumožňuje jednoznačne potvrdiť alebo vylúčiť M. Š. ako pisateľku sporných číselných zápisov. Vzhľadom na to, že sporná písomnosť bola znalcovi predložená iba vo forme kópie, len po preskúmaní originálneho dokumentu by bolo možné určiť, či sporné textové, číselné zápisy a sporný podpis na predloženej kópii boli skutočne vyhotovené aj na originálnom dokumente. Kópia tiež neumožňuje skúmať znaky technického falšovania, znaky po mechanickom odstraňovaní písacieho prostriedku, narušenie povrchovej štruktúry papiera, znaky po pretlačení, obkreslení ťahoch (napr. gumovanie a pod.).

Zo záverov Znaleckého posudku KEÚ PZ vyplýva, že sporný text a sporný podpis na záвете zo dňa 07.07.2018 pravdepodobne vyhotovila V. Z. (žalovaná 2/). Porovnávacie podpisy vyhovovali na porovnanie so sporným podpisom len čiastočne, a to z dôvodu, že KEÚ PZ mal k dispozícii len skúšky podpisov žalovanej 2/, a nie ukážky podpisov žalovanej 2/. Takisto porovnávací materiál vyhovoval len čiastočne, pretože KEÚ PZ boli predložené len skúšky paličkového písma, kurzívneho písma a arabských číslic žalovanej 2/, a nie ukážky písma žalovanej 2/ (s výnimkou arabských číslic, z ktorých

mal KEÚ PZ k dispozícii jednu ukážku).Analýzou a porovnaním sporného podpisu s porovnávacím materiálom od žalovanej 2/ KEÚ PZ zistil najmä zhodné, podobné, ale aj rozdielne znaky. Identifikačná hodnota zistených zhodných znakov, ako aj nedostatky v porovnávacích materiáloch (k dispozícii boli len skúšky podpisov a písma) neumožnili stanoviť jednoznačný záver skúmania. Analýzou a porovnaním sporného ručného písma s porovnávacím materiálom od žalovanej 2/ KEÚ PZ zistil najmä zhodné, podobné, ale aj rozdielne znaky. Identifikačná hodnota zistených zhodných znakov, ako aj nedostatky v porovnávacích materiáloch (k dispozícii boli len skúšky podpisov a písma) neumožnili stanoviť jednoznačný záver skúmania. Z tohto znaleckého posudku zároveň vyplýva, že KEÚ PZ vo veci vypracoval už skôr iný znalecký posudok č. PPZ-KEU-BA-EXP-2019/7771, v ktorom KEÚ PZ uviedlo, že poručiiteľka M. Š. v bežnej praxi používala iný druh podpisov, ako je druh vyhotovenia sporného podpisu. Zo záverov Znaleckého posudku Mgr. Koutného vyplýva, že s ohľadom na podobné a zhodné znaky zistené vzájomným porovnaním sporných a porovnávacích podpisov poručiiteľky M. Š. znalec v znaleckom posudku skonštatoval, že sporné podpisy a písmo na záвете zo dňa 12.09.2017 a na záвете zo dňa 07.07.2018 sú pravdepodobne podpismi a písmom poručiiteľky M. Š., pričom jednoznačný záver by bolo možné určiť len za predpokladu predloženia väčšieho množstva originálov porovnávacieho materiálu M. Š.S.. Znalec vo svojom znaleckom posudku vychádzal len z porovnávacieho materiálu predloženého právnym zástupcom žalovaných 1/ a 2/, ktorým boli prihláška pre člena občianskeho združenia zo dňa 12.10.2016, súhlas so spracovaním osobných údajov zo dňa 12.10.2016 a zmluva o poskytovaní právnej a spotrebiteľskej ochrany zo dňa 12.10.2016, ktoré podľa tvrdenia žalovaných 1/ a 2/ údajne podpísala poručiiteľka M. Š..

12.4. Odvolací súd zastáva názor, že žalovaní 1/, 2/ nenáležite namietajú nesprávne (jednostranné) hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie v tom, že tento svoje závery založil výlučne na záveroch Znaleckých posudkov KEÚ PZ. Závery znaleckého dokazovania (prvý znalecký posudok č. PPZ-KEU-BA-EXP-2019/7771), že poručiiteľka v bežnej praxi používala iný druh podpisov, ako je na spornom záвете, lebo sa podpisovala parafou (nečitateľným podpisom), a nie čitateľným podpisom totiž korešpondovali aj so závermi v Odbornom vyjadrení ako aj s výpoveďou žalobcu a výpoveďou svedkyne R. ktorí boli v rozhodujúcom období (pred jej smrťou) v pravidelnom kontakte s poručiiteľkou a potvrdili, že poručiiteľka takýto typ písma (kurzívne písmo) a podpisu (čitateľný podpis) nepoužívala, že nešlo o jej písmo a podpis. V tejto súvislosti je potrebné prihliadnúť aj nato, že porovnávacie materiály si KEÚ PZ zabezpečil nielen od žalobcu, ale aj z nezávislého zdroja - napr. od posledného zamestnávateľa poručiiteľky a z nich jednoznačne bolo zistené, že poručiiteľka používala výlučne parafy a žiaden iný druh podpisu. Závery znaleckého posudku č. PPZ-KEU-BA-EXP-2019/7771 potom prvoinštančný súd správne vo vzájomnej súvislosti vyhodnotil aj so závermi z druhého znaleckého posudku KEÚ PZ č. PPZ-KEÚ-BA-EXP-2019/12140 zo dňa 10.12.2019 v ktorom bolo konštatované že sporný závet pravdepodobne vyhotovila a podpísala žalovaná 2/ V. Z.. Keďže závery vyplývajúce zo znaleckých posudkov KEÚ PZ mali oporu aj v ďalšom dokazovaní, nemožno súdu prvej inštancie vytýkať, že jeho závery sú založené na jednostrannom hodnotení dôkazov. Argumentácia žalovaných uvedená v odvolaní, že jediný znalecký posudok, ktorý sa v relevantnej miere vyjadril k spornej otázke je posudok Mgr. Koutného (tento konštatoval v pravdepodobnostnej rovine, že podpis a písmo boli vyhotovené poručiiteľkou M. Š.) neobstojí. Navyac čo sa týka Znaleckého posudku Mgr. Koutného pri hodnotení záverov v tomto znaleckom posudku súd prvej inštancie zohľadnil skutočnosť, že znalec pracoval len s malým počtom porovnávacieho materiálu čo malo jednoznačne vplyv na záver znaleckého posudku, keď priamo znalec Mgr. Koutný v tomto posudku a aj pri svojom výsluchu (č.l. 327 a nasl. spisu) konštatoval, že jednoznačný záver je možné určiť len za predpokladu predloženia väčšieho množstva originálov porovnávacieho materiálu poručiiteľky. Zhodne sa k tomuto vyjadril aj znalec Mjr. Ing. Michal Ábel, ktorý vypracoval Znalecké posudky KEÚ PZ, ktorý pri výsluchu (č.l. 281 a nasl. spisu) uviedol, že znalec Mgr. Koutný mal k dispozícii málo porovnávacieho materiálu. Okrem tohto porovnávací materiál bol predložený žalovanými 1/ a 2/, resp. ich právnym zástupcom a nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že tieto dokumenty spísala a podpísala naozaj poručiiteľka. Žalovaní rozumne nevysvetlili, ako sa k týmto listinám dostali, keď samotní žalovaní 1/ a 2/ neboli v osobnom kontakte viac ako 2-3 roky pred jej smrťou, čo potvrdil žalovaný 1/ v rámci svojej výpovede na pojednávaní dňa 30.09.2021 (č.l. 253 spisu). Obrana žalovaných 1/, 2/ uvedená v odvolaní, že o skutočnosti, že poručiiteľka je členkou združenia AVES sa dozvedeli priamo od nej, keďže im práve poručiiteľka poradila, aby sa obrátili na uvedené združenie vo veci ochrany ich práv ako spotrebiteľov zostala vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti len v rovine nepodložených tvrdení. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa k záveru, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania možno považovať za bezpečne zistené, že poručiiteľka M. Š. závet zo dňa 07.07.2018 nespísala ani nepodpísala.

12.5. Súd prvej inštancie logicky vysvetlil postup, na základe ktorého k svojim skutkovým záverom a na základe vykonaných dôkazov dospel, a odvolací súd nezistil, že by prvoinštančný súd považoval za zistené niečo, čo sa v spise nenachádzalo, resp. že by opomenul niečo podstatné, čo z obsahu spisu vyplývalo, alebo že by v jeho úvahách existovali logické rozpory. V hodnotení skutkových zistení tak neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súd prvej inštancie ich všetky náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil. Len odlišný názor žalovaných 1/, 2/ na to, ktoré skutočnosti treba mať na základe akých dôkazov za preukázané, príp. či vykonané dôkazy postačujú na preukázanie relevantných skutočností, nie je s ohľadom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 C.s.p.), spôsobilý spochybniť správnosť skutkových záverov, ku ktorým došiel súd prvého stupňa na základe výsledkov ním vykonaného dokazovania.

13. Žalovaní 1/,2/ v odvolaní namietali hodnotenie hodnovernosti výpovedí žalobcu a svedkyne R., keď poukazovali na rozpory ich výpovedí a rozpory v rámci ich vlastných výpovedí urobených v rôznych konaniach (pozri odsek 2.3.).

13.1. Vo vzťahu k týmto argumentom je potrebné uviesť, že tieto boli vznesené zo strany žalovaných 1/, 2/ už počas konania na súde prvej inštancie. Odvolací súd poukazuje na odôvodnenie súdu prvej inštancie (pozri odsek 45. a 46. odôvodnenia napadnutého rozsudku), kde súd podrobne a detailne vysvetlil, z akých dôvodov nenašiel rozpory v ich výpovediach, prečo ich výpovede považuje za hodnoverné, s ktorými závermi sa odvolací súd stotožňuje.

13.2. Navyiac argumenty žalovaných 1/, 2/ o nedôveryhodnosti svedkyne V. R. neobstoja a tieto považuje za účelové. Ako už bolo uvedené (pozri odsek 12.1.) dôkazy súd hodnotí podľa vlastnej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo v konaní najavo (§ 191 C.s.p.). Po skončení dokazovania súd musí starostlivo zväžiť dôležitosť jednotlivých dôkazov, vykonať selekciu medzi nimi a prípadne vylúčiť tie, ktoré pre rozhodnutie vo veci nemajú žiadny význam a zostávajúce dôkazy hodnotí z hľadiska pravdivosti. Pri hodnotení svedeckej výpovede je významné, ako sa svedok správal, ako sa jeho výpoveď odchyľuje od tvrdení strán, či iných subjektov a hodnotí sa celková /ne/zaujatosť svedka. V kontradiktórnom spore sa zásadne zmenil spôsob zadavažovania dôkazov, ktoré je zverené primárne procesnej aktivite sporových strán. V tomto zmysle ide teda o „svedka žalobcu“, čo však nemusí nevyhnutne znamenať aj zaujatosť svedka. Súd musí starostlivo vyhodnotiť prípadnú zaujatosť svedka v kontexte celkového vyznenia výsluchu svedka. Preto aj dôkaz výsluchom svedkyne V. R., ktorej vierohodnosť žalovaní 1/,2/ namietali v odvolaní, bolo treba vyhodnotiť podľa hore uvedených kritérií. Pri hodnotení tohto dôkazu pôsobia vedľa vecného obsahu výpovede i ďalšie skutočnosti, ktoré nie sú vyjadrené zápisnicou o pojednávaní. Pri hodnotení tohto dôkazu súd vyhodnocuje vierohodnosť výpovede svedka nielen z toho, aký má svedok vzťah k stranám sporu a k prejednávanej veci, ale tiež s prihliadnutím k tomu, aká je jeho rozumová a duševná úroveň, k spôsobu reprodukcie skutočností, o ktorých vypovedá a k jeho chovaniu pri výsluchu, t.j. či je svedok presvedčivý, či vypovedá s istotou, plynule a či je ochotný odpovedať na otázky a k poznatkom zisteným na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, prípadne, či sa navzájom dopĺňajú); celkové posúdenie uvedených hľadísk potom poskytne záver o pravdivosti, či prípadnej nepravdivosti tvrdených preukazovaných skutočností. Súd prvej inštancie vypočul V.I. R. ako svedkyňu na pojednávaní dňa 18.1.2022 (č.l. 280 spisu). Svedkyňa po poučení podľa § 196 C.s.p uviedla, že so žalobcom nemá žiadny vzťah, spoznala ho vtedy keď sa bližšie spriatelila s poručiťkou M. Š.. Z obsahu zápisnice o pojednávaní tiež vyplýva, že svedkyňa vypovedala aj na všetky otázky právneho zástupcu žalobcu ako aj právneho zástupcu žalovaných . Je zrejmé, že súd prvej inštancie, aj na základe iných skutočností (priamy kontakt, spôsob reprodukcie skutočností o ktorých vypovedala, zodpovedanie otázok právnych zástupcov strán sporu) nemal pochybnosti o vierohodnosti svedkyne, i keď táto bola ako svedkyňa navrhnutá žalobcom. Odvolací súd preto nezistil dôvod na odchylenie sa od hodnotenia výpovede svedkyne súdom prvej inštancie, keď z priebehu prvoinštančného konania vo vzťahu k výpovedi svedkyne, vo väzbe na jej hodnotenie, podľa obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by okresný súd nezohľadnil vyššie uvedené kritériá, keď samotná skutočnosť, že svedkyňa pri niektorých otázkach neodpovedala úplne presne ako v trestnom konaní bez ďalšieho nepreukazuje jej nedôveryhodnosť. V zmysle záverov Ústavného súdu SR z 9. júna 2015, sp. zn. III. ÚS 276/2014-29, z ktorého vyplýva, že spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov a účastníkov konania iba na základe ich kolegiálneho alebo iného rodinného či spoločenského vzťahu nemôže

automaticky spochybňovať vierohodnosť obsahu prednesov týchto osôb, obzvlášť pokiaľ tieto osoby boli pred ich výsluchom riadne poučené podľa § 196 C.s.p. navyše bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, by v prípadoch, kedy jediným dostupným dôkazom je práve iba výpoveď účastníkov konania či svedkov majúcih medzi sebou takýto vzťah, viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno navrhovateľom tohto svedka a zároveň by viedlo k vytvoreniu neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí či tvrdení účastníkov konania.

14. Ďalšími námietkami žalovaných 1/, 2/ uvedenými v odvolaní sa odvolací súd opätovne nezoberal, keď v odvolaní len zotrvali na argumentoch ako v konaní pred súdom prvej inštancie. Tieto ale nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci, sú v rovine úvah bez podloženia relevantných dôkazov a nie sú spôsobilé spochybniť správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštantne pripomína a odvolací súd sa s týmto v plnej miere stotožňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strán konania na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05). Ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu, alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie a v konaní nevyplynuli najavo ani také vady konania, ktoré by mali za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia.

14.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti (výrok I.) v zmysle § 387 ods. 1,2 C.s.p. potvrdil a vrátane výroku o náhrade trov prvoinštančného konania (výrok III.), o ktorých súd prvej inštancie správne rozhodol s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 2 C.s.p. vzhľadom na pomer strán sporu v konaní.

16. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalovaných 1/, 2/ nevyhoviel a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mal žalobca v odvolacom konaní plný úspech a vznikol mu voči žalovaným 1/, 2/, 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 C.s.p.).

Dovolaťel' musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa(§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 C.s.p.).